

De weg naar Bethlehem

Felix Sperans

Uitgeverij Gelderland

Voorwoord

Het voorwoord schrijven voor een boek van Felix Sperans is voor mij een grote eer, maar ook een hele opgave, gewoon omdat zijn werk zo gevarieerd en leerrijk is. Felix is ongetwijfeld een groot schrijver, die al heel wat boeken op zijn naam heeft staan, waaronder enkele bestsellers.

Enkele maanden geleden heb ik Felix, samen met zijn Filipijnse vrouw, persoonlijk mogen ontmoeten. Ik heb hen leren kennen als warme mensen met een groot hart, die, ondanks hun eigen problemen, altijd een woord van troost hebben voor mensen die het moeilijk hebben. Samen met Felix het boek "Sisyphus is moe" te mogen schrijven, was een waar voorrecht voor mij, en ik zal hem daar altijd dankbaar voor blijven.

Met "De weg naar Bethlehem" is Felix Sperans helemaal niet aan zijn proefstuk toe. Zelf las ik intussen al wel een dozijn boeken van hem. En toch blijft hij me keer op keer weer verbazen. Of hij een fictief verhaal schrijft, of een non-fictie boek neerzet, ze zijn allemaal de moeite van het lezen waard, en leren doe je er altijd wel iets uit.

In "De weg naar Bethlehem" gaat Felix geen enkel onderwerp uit de weg: echtscheiding, ontrouw, psychologische problemen; alles komt aan bod, terwijl hij de personages intussen onderling laat filosoferen over alle mogelijke existentiële vragen. De gesprekken over de dood, leven na de dood, de zin en de onzin van leven, lijden en dood, vind ik persoonlijk prachtig neergezet. Uniek zelfs als je het mij vraagt.

"De weg naar Bethlehem" zal nog lang blijven nazinderen bij mij. Dit boek heeft me immers stof te over gegeven om over na te denken, wat ik zeker ook zal doen, en... het boek nog eens herlezen natuurlijk.

Danny Vanaudenhove

Schrijfster van de boeken "Sisyphus is moe" en "Kanker in huis", beide boeken schreef ze samen met Felix Sperans

Het begin van het einde

William Waarzeggers is de tachtig al gepasseerd en is nog steeds op zoek naar de zin van zijn bestaan. Nochtans heeft hij tijdens zijn lange leven weinig anders gedaan dan daar naar gezocht. Tot zijn laatste snik zal hij daarover mediteren en nadenken. Hopelijk vindt hij het antwoord nog voor hij sterft en is hij nog in staat om het ons te zeggen of te schrijven.

William is geboren in Walderose, een nietig boerendorpje in het Vlaams-Brabantse Hageland, ergens tussen Diest en Tienen, en dat op woensdag 1 november van het gezegende jaar 1933. Op Allerheiligendag dus. Later zou hij daarover zeggen: 'Ik ben niet als een heilige geboren, maar ik zou wel graag als een volwaardig mens willen sterven, en dat dan nog liefst van al bij mijn volle bewustzijn, zodat ik mijn overgang, iets wat toch maar eens tijdens een mensenleven gebeurt, bewust kan beleven.'

Nochtans heeft de geboorte van William aan een zijden draadje gehangen. Niet dat hij een moeilijke bevalling heeft moeten doorworstelen, eerder integendeel zelfs, maar wel omdat zijn ouders oorspronkelijk beslist hadden om geen kinderen te kopen. Ze waren getrouwd in het begin van de jaren dertig, middenin de economische crisis van die tijd, de tijd dat alle banken hier failliet gingen, en daarom waren ze de mening toegedaan dat zij hun mogelijk(e) kind(eren) toch maar een slecht en aartsmoeilijk bestaan te bieden hadden en hen dat liever bespaarden. Geen kinderen dus!

Maar dan, amper een paar jaar na hun huwelijk, hadden ze, na vele discussies en rijp beraad, toch maar besloten een kind te zullen kopen: één maar, en zeker niet meer, onder geen enkel beding. Waarom ze tot dat besluit gekomen waren? Daar hadden ze, in hun ogen althans, twee afdoende redenen voor bedacht. Zo wilden ze vooreerst een nakomeling om hun bezit na hun dood aan na te laten. En, dan hadden ze ook aan zichzelf gedacht. Zo hoopten ze dat hun kind, hetzij een jongen of een meisje, het was hun algelijk, hun toch wat zou helpen en bijstaan eens ze oud en versleten waren, wie weet zelfs

hulpbehoevend zouden zijn. Enkel om die twee redenen is William tot leven gewekt. Dat William hun erfenis wel zou opstrijken, daar was geen twijfelen aan, maar of hij later ook nog voor zijn ouders zou zorgen, dat viel nog af te wachten, dat was zeer de vraag. Dat wisten en beseften zijn beide ouders maar al te best. Daar hadden ze immers al de wildste en meest onbegrijpelijke verhalen over gehoord. Maar goed, zij zouden hun kind liefdevol opvoeden, en het alles geven wat het nodig had, in de stille hoop dat het hun daarvoor later op zijn minst toch wat dankbaarheid zou betonen, door hun wat te helpen en bij te staan waar dat nodig was.

De ouders van William waren beiden onderwijzer in de gemeentelijke jongensschool van Walderose. Zijn moeder gaf er les aan het eerste en het tweede studiejaar, terwijl zijn vader voor het derde en vierde studiejaar instond.

Hoewel William enig kind was, en dat ook bleef, werd hij door zijn ouders nooit verwend, terwijl hij ook niet te klagen had over de opvoeding die ze hem gaven: wel tamelijk streng, maar steeds rechtvaardig, terwijl ze hem tevens ook met veel liefde en genegenheid omringden. De perfecte opvoeding, zo dachten zijn beide ouders daar in eer en geweten over. Wie zal hen tegenspreken?

De ouders van William waren niet alleen ruimdenkende katholieken, maar daarbuiten ook twee gedreven zinzoekers, over de grenzen van alle religies heen. Hun huisbibliotheek puilde uit van filosofische, psychologische, godsdienstige en spirituele werken, geflankeerd door de grote literaire klassiekers. Die huisbibliotheek werd al vlug de speeltuin van William, hoewel zijn ouders er ook op toezagen dat hij genoeg lichaamsbeweging nam, en dat liefst van al in openlucht. "Mens sana in corpore sano," was daarbij hun motto. Zo maakten zij samen, elk weekend opnieuw, ellenlange wandelingen door veld en bos, en tijdens de week mocht William al wel eens wat gaan ravotten met de kinderen uit de buurt.

Naar school

William was nog geen drie jaar toen hij al naar de kleuterschool mocht. Hij was de koning te rijk. Maar hij had dan ook veel geluk. Zuster Majella, kleuterleidster voor de allerkleinsten, had William immers een plaats toegekend op de eerste rij, net voor haar eigen lessenaar. Beter en belangrijker was, dat de zuster Claudine, het dochtertje van de hoofdonderwijzer, de plaats naast William had toegewezen. William en Claudine werden binnen de kortste keren onafscheidelijke vrienden. Het duurde zelfs niet lang vooraleer ze elkaars handje vasthielden onder de bank. Gelukkig zag zuster Majella daar geen kwaad in en liet ze haar twee oogappels in stilte begaan.

William en Claudine gingen van dan af ook altijd hand in hand van en naar de school, en ook tijdens de speeltijd bouwden ze samen zandkastelen in de zandbak naast de speelplaats. Het waren mooie jaren, die spijtig genoeg maar al te vlug voorbijraasden.

Na drie jaar kindergeluk, werden Claudine en William immers al van elkaar gescheiden. Ze moesten toen beiden, allebei tegen heug en meug, naar het eerste leerjaar: William naar de jongensschool en Claudine bij de zusters. Erger was dat beide scholen in een andere straat gelegen waren en dat ons kinderpaar van weleer, nu elk alleen zijn weg van en naar huis moest gaan, waardoor ze elkaar nog weinig zagen en hun peuterliefde al even vlug verdampte als water uit een moderne waterkoker.

William studeerde graag en goed, dom was hij niet, maar toch werd hij nooit de eerste van de klas: meestal de tweede of de derde. Hoe dat kwam? In eerste instantie maakten zijn ouders er een gewetensprobleem van om hun zoon, die bij hen in de klas zat, zomaar de eerste plaats toe te kennen, ook al verdiende hij die meestal wel. Maar zijn ouders waren bevreesd dat de dorpelingen daar dan een probleem zouden van maken en hen van favoritisme zouden beschuldigen. En, zeg nu zelf: eerste, tweede of derde, waar zit het verschil, vooral als er maar enkele punten verschil tussen liggen. En dan nog. De ouders

van William wilden hun zoon wat nederig houden en zouden het zeker niet over hun hart kunnen krijgen hebben dat William overal zou gaan bluffen hebben dat hij altijd de eerste van de klas was. Leg zoiets maar uit aan je kind dat nog geen tien jaar is!

Maar, in het vijfde en zesde studiejaar was William dan telkens wel de eerste van de klas, en dat zowel bij Kerstmis, als bij Pasen, als op het einde van het schooljaar. Hoe dat kwam?

Ten eerste omdat William allicht de slimste van de klas was en goed studeerde, hoewel zoiets niet altijd af te wegen valt tegen de capaciteiten en de inzet van de andere leerlingen. Wat zeker ook meespeelde, zo dachten de ouders van William daar toch over, dat de hoofdonderwijzer hen en hun zoon goed gezind was en dat ook wilde tonen.

Hartverscheurende keuze

Bij het begin van het groot verlov, na het beëindigen van het Lager Middelbaar Onderwijs, afdeling Latijn-Grieks, kreeg William de eerste koude douche van zijn nog jonge leven.

Een van de eerste dagen van dat verlov riepen zijn ouders hem bij zich in de salon. 'William, wij hebben slecht nieuws voor jou,' begon zijn vader, 'slecht nieuws voor ons alle drie, en de kwestie is dat wij alle drie deze beproeving zo goed mogelijk zullen moeten proberen te doorstaan, zonder er al te veel onder te lijden.'

William hoorde het in Keulen donderen. Zo plechtig en gemeten had hij zijn vader nog nooit horen spreken, terwijl zijn moeder er doodstil, maar wel erg nerveus bij had gezeten. Ze had zitten bibberen en beven. Dat was William niet ontgaan. Vader hield zich even in, terwijl hij zijn vrouw diep en lang in haar ogen keek, als wilde hij haar toestemming vragen om verder te gaan. IJzige stilte. William versteende ter plekke. Zijn beide ouders allicht ook. Dan hernam zijn vader het woord en zei: 'Ik zal niet rond de pot draaien en je meteen maar zeggen waar het om gaat. Jouw moeder en ik gaan uit elkaar. Wij zijn de laatste jaren vlug en ver uit elkaar gegroeid, zover zelfs dat wij besloten hebben om niet langer onder hetzelfde dak te blijven wonen. Scheiden gaan we voorlopig nog niet doen, maar je moeder heeft beslist om in Diest te gaan wonen, en ik blijf hier wonen. Jij mag nu kiezen bij wie en waar jij volgende maand wilt gaan wonen. Bij je moeder in Diest, of bij mij hier in Walderose.'

William was van zijn melk en wist niet waar hij het had. Tot spreken was hij niet in staat, tot nadenken al evenmin. Hij sprong op en vluchtte naar zijn kamer. 'Laat hem deze jobstijding maar wat op zijn eentje verwerken,' stelde de onderwijzer voor. Zijn vrouw legde zich bij die beslissing neer en trok naar de keuken.

Sinds die dag sloot William zich op in zijn kamer, twee volle weken lang. Toen kwam hij zijn ouders zijn beslissing kenbaar maken.

'In feite zie ik jullie beiden even graag,' zo stak hij van wal. 'Ik wil geen van beiden missen of pijn doen, maar als ik dan toch moet kie-

‘William Waarzeggers is de tachtig al gepasseerd en is nog steeds op zoek naar de zin van zijn bestaan. Nochtans heeft hij tijdens zijn lange leven weinig anders gedaan dan daar naar gezocht... William is geboren in Walderose, een nietig boerendorpje in het Vlaams-Brabantse Hageland, ergens tussen Diest en Tienen, en dat op woensdag 1 november van het gezegende jaar 1933. Op Allerheiligendag dus. Later zou hij daarover zeggen: ‘Ik ben niet als een heilige geboren, maar ik zou wel graag als een volwaardig mens willen sterven, en dat dan nog liefst van al bij mijn volle bewustzijn, zodat ik mijn overgang, iets wat toch maar eens tijdens een mensenleven gebeurt, bewust kan beleven.’

Felix Sperans

‘In ‘De weg naar Bethlehem’ verspilt Felix Sperans zoals gewoonlijk weinig woorden om tot de kern te komen. Toch leren we de hoofdpersoon, William Waarzeggers, goed kennen. We voelen mee met hem als hij voor ‘onmogelijke keuzes’ staat, onder andere tussen zijn vader en moeder en tussen de vrouwen die hij liefheeft, of als hij een psychische inzinking krijgt. Later als William zijn weg lijkt te hebben gevonden, neemt hij de tijd om over het leven na te denken. De filosofische discussies tussen de hoofdpersonen in het boek zijn even herkenbare als gewaardeerde onderwerpen voor de liefhebbers van de boeken van Felix Sperans.’

Roelof Dalhuizen, journalist

In “De weg naar Bethlehem” gaat Felix Sperans geen enkel onderwerp uit de weg: echtscheiding, ontrouw, psychologische problemen, alles komt aan bod, terwijl hij de personages intussen onderling laat filosoferen over alle mogelijke existentiële vragen. De gesprekken over de dood, leven na de dood, de zin en de onzin van leven, lijden en dood, vond ik persoonlijk erg prachtig neergezet. Uniek zelfs als je het mij vraagt... ‘De weg naar Bethlehem’ zal nog lang blijven nazinderen bij mij.

Uit het voorwoord van **Danny Vanaudenhove**, schrijfster

Het werk van Felix Sperans biedt iets wat ik in “echte” literatuur vaak mis. Hier is iemand aan het woord die weet waarover hij het heeft en het in ongekunstelde, heldere zinnen neerzet.’

Kristien Hemmerechts, schrijfster

‘Geen taboe, geen stigma. Dat maakt het werk van Felix Sperans zo bijzonder.’

Mieke Craeymeersch, directeur Similes

uitgeverij
GELDERLAND
BOEKEN | KRANTEN | TIJDSCHRIFTEN

ISBN 978-94-91826-43-6

9 789491 826436 >